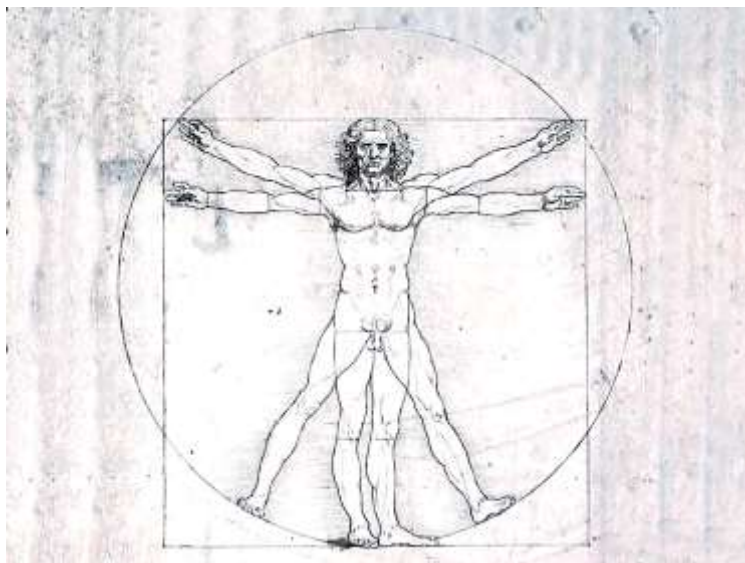

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

«моє», а що «твоє», але від цього наша справа тільки виграє.

По-третє – це пристрасть. Пам'ятайте, що наука вимагає від людини всього її життя. І якби у вас було два життя, то і їх вам не вистачило б. Великого напруження та великої пристрасті вимагає наука від людини. Будьте завзяті у вашій роботі й у ваших пошуках (1935р.)

СЕКЦІЯ І. ТЕХНОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ І РОЗЛАДИ ПСИХІКИ ТА ПОВЕДІНКИ

УДК 502:613.86

ВПЛИВ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ

Лико Д.В., доктор с.-г. наук, професор РДГУ

Мельник В.Й., к. геогр. наук, доцент РДГУ

Рівненська область розташована на північному заході України. Її площа 20052 км², що становить 3,1 % від загальної території України.

Територія області охоплює декілька природних регіонів і лежить на межі між Центральною та Східною Європою, відзначаючись великою різноманітністю рослинного світу. За підрахунками флора області нараховує близько 1600 видів вищих рослин, які ростуть у багатьох регіонах земної кулі. Але є й такі, що мають досить вузький ареал та такі, що знаходяться тут на межі свого поширення.

Рівненщина відноситься до регіонів України з помірним рівнем забруднення довкілля. Частина області в загальному обсязі забруднення навколишнього природного середовища України становить:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення – 0,4 %;
- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами забруднення – 1,8%;
- скиди неочищених стічних вод у поверхневі водні об'єкти – 1,2 %;
- скиди недостатньо очищених стічних вод у поверхневі водні об'єкти – 0,7 %.

Специфікою області є вкрай нерівномірне просторове поширення забруднення, викликане концентрацією промислового потенціалу, в основному, в центральній частині області, а також наявність цілої низки локальних екологічних проблем, розв'язання яких потребує посиленої уваги збоку місцевих органів влади та залучення значних фінансових ресурсів.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Основний внесок у забруднення території Рівненщини припадає на хімічну, деревообробну промисловість, житлово-комунальне господарство, виробництво будівельних матеріалів.

Середня кількість забруднюючих речовин у перерахунку на одне підприємство області впродовж року складає біля 49,7 т. Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на один квадратний кілометр території складає в середньому 835 кг, у розрахунку на одного жителя області - 14,4 кг.

Завдяки впровадженню сучасних технологій, застосуванню інноваційних, ресурсозберігаючих та природоохоронних технологій, підвищення ефективності використання виробничих потужностей в області п'ятий рік поспіль забезпечується стале зростання обсягів випуску промислового виробництва, отже збільшується техногенне навантаження на довкілля.

Зростання обсягів виробництва досягнуто за рахунок нарощування випуску конкурентноспроможної продукції:

- у хімічній промисловості – азотних мінеральних добрив;
- у машинобудуванні – високовольтної апаратури та опалювальних котлів;
- у деревообробній промисловості – деревостружкових та ламінованих плит, фанери, сірників;
- у виробництві будівельних матеріалів та скловиробів – цементу та склотари.

Складний соціально-економічний стан в області впродовж останніх років не може позитивно впливати на навколишнє природне середовище регіону. Напруженим залишається становище з водними ресурсами області, в містах і населених пунктах регіону гостро стоїть проблема з накопиченням та захороненням твердих побутових відходів, споживацький підхід до використання природних ресурсів, землі, лісів призводить до їх виснаження.

Здоров'я населення Рівненщини є відображенням складного комплексу явищ в навколишньому середовищі. Зміни в довкіллі спричиняють посилення несприятливих тенденцій у зміні здоров'я людей, що полягає в більш тяжкому перебігу захворювань, хронічних патологій, збільшенні розповсюдженості ряду нозологічних форм та класів хвороб.

У стані здоров'я населення області в останні роки має місце цілий ряд негативних тенденцій, що проявляються в медико-демографічних показниках.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Офіційні дані державної статистичної звітності та спеціальні дослідження свідчать про тісний зв'язок між змінами в довкіллі та станом здоров'я людей.

Особливо значний негативний вплив змін природного середовища простежується відносно хвороб органів дихання, онкозахворювань, патології щитовидної залози, вроджених вад розвитку.

В структурі рівня поширеності серед населення Рівненщини основне місце, як і в попередні роки, займають захворювання системи кровообігу (за рахунок дорослого населення), органів дихання (50% за рахунок дитячого населення) та органів травлення.

За останні роки цей показник виріс по деяких окремих захворюваннях, а саме: злоякісні новоутворення, хвороби системи крові, уроджені аномалії, бронхіальна астма.

Антропогенне забруднення довкілля спричиняє негативний вплив на якість та безпечність харчових продуктів, що споживаються населенням. Через нераціональне використання пестицидів та агрохімікатів проходить забруднення водопостачання, у продуктах харчування накопичуються чужорідні речовини, що стають причиною виникнення різних захворювань.

У сьогоденні особливо актуальною є проблема запобігання забруднення продуктів харчування пестицидами, наявність в них біологічних добавок, консервантів, вживання генетично модифікованих продуктів, які впливають на генетичний код людини.

Стан довкілля негативно впливає і на здоров'я нашого підростаючого покоління. Щорічно зростає кількість дітей, які вперше стали інвалідами. Хвороби нервової системи та органів чуття, психічні розлади, вроджені аномалії є основними причинами інвалідності дітей.

Біосоціальні фактори впливу на органи людини мають визначальне значення у формуванні ознак здоров'я, яке характеризується нормальним функціонуванням органів, клітинних та генетичних структур.

Причини захворювань можуть бути механічними, біологічними, фізичними, психосоціальними та іншими. Саме екологічні проблеми довкілля спонукають ці захворювання. Процес захворювання є складним і не завжди однозначно визначеним, особливо в інкубаційних періодах. Ксенобіотики, що потрапляють в організм людей включаються в процес обміну речовин, спричиняючи де

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

метаболізм і призводять до тяжких наслідків. На інтенсивність їх надходження в організм, руйнівну дію значною мірою впливають соціальні фактори, які можуть блокувати, каталізувати або затримувати ці процеси.

Людина впродовж всього життя перебуває під постійним впливом багатьох різноманітних факторів довкілля. За даними досліджень найважливішими факторами впливу на здоров'я людини є спадковість, зовнішнє середовище і стан охорони здоров'я. Саме з цими факторами пов'язані такі джерела соціальної напруги як тератогенність, канцерогенність, алергенність, алкоголізм, наркоманія та інші.

Імуношкодуюча дія чинників довкілля проявляється у підвищенні захворювань алергічного походження, виникненні хронічної бронхолегеневої патології. За 5 років захворюваність дітей на бронхіальну астму збільшилася приблизно в 1,7 рази, алергічний риніт – у 2,5 рази. Більшість гострих хвороб органів дихання мали тенденцію переходити в хронічну форму.

Отже, рівень здоров'я населення стає одним із критеріїв оцінки оптимальних умов соціоекосистеми, а параметри навколишнього середовища є визначальними. Особливого значення набувають медичні аспекти екології людини. Медична екологія повинна передбачити та науково обґрунтувати оптимальні параметри навколишнього середовища, вивчати питання харчування людей в цілому і дитячого зокрема. Визначені параметри не повинні негативно впливати на фізичний і психічний стан, самопочуття, репродуктивні функції.

Список використаних джерел

1. І.І.Залеський, М.О.Клименко Екологія людини. -К., 2005 - 287с.

УДК 159.938.342

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ КРИЗ І КАТАСТРОФ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Алтухова Анастасія, студентка МДУ ім. В.О. Сухомлинського

Науковий керівник: **Грищенко Г.В., к. мед. н., доц.**

Друга половина двадцятого століття характеризується різким погіршенням екологічної ситуації в світі. Ріст споживання природних енергоресурсів призводить до інтенсивного забруднення природного середовища та його подальшої деградації. Статистика свідчить, що населення Землі у двадцятому столітті зросло майже у 4 рази, а